4. Zadania z programowania matematycznego
do wykładu R. Szwarca

Zagadnienie transportowe

Mamy m dostawców i n odbiorców danego towaru. i-ty dostawca może dostarczyć $a_i > 0$ jednostek towaru. Zapotrzebowanie j-tego odbiorcy wynosi $b_j > 0$ jednostek. Zakładamy, że całkowity popyt $\sum_{j=1}^{n} b_j$. jest równy całkowitej podaży $\sum_{i=1}^{m} a_i$ Koszt dostarczenia jednostki towaru od i-tego dostawcy do j-tego odbiorcy wynosi c_{ij}. Niech x_{ij} oznacza ilość towaru przewiezionego od i-tego dostawcy do j-tego odbiorcy. Zagadnienie transportowe to

$$
\begin{aligned}
\text{zminimalizować} \quad & \sum_{i=1}^{m}\sum_{j=1}^{n} c_{ij}x_{ij} \\
\text{przy warunkach} \quad & \sum_{i=1}^{m} x_{ij} = b_j, \qquad j = 1, \ldots, n, \\
& \sum_{j=1}^{n} x_{ij} = a_i, \qquad i = 1, \ldots, m, \\
& x_{ij} \geqslant 0, \qquad \forall i, j.
\end{aligned}
$$

1. Pokazać, że warunki zadane równościami nie są liniowo niezależne. Pokazać, że wśród tych warunków jest $m + n - 1$ warunków liniowo niezależnych.

2. Niech $X = \{x_{ij}\}$ będzie rozwiązaniem bazowym. Pokazać, że tylko $m + n - 1$ wyrazów macierzy X może różnić się od zera.

3. Niech $X = \{x_{ij}\}$ będzie rozwiązaniem bazowym. Niech $B = \{(i, j) \mid x_{ij} \neq 0\}$. Pokazać, że B nie zawiera cyklu, czyli ciągu różnych komórek postaci $(i_1, j_1), (i_1, j_2), (i_2, j_2), \ldots, (i_k, j_{k-1}), (i_k, j_1)$. `Wskazówka:` Załóżmy, że B zawiera cykl. Pokazać, że warunki aktywne w X nie wyznaczają rozwiązania X jednoznacznie. W tym celu rozważyć macierz X^* taką, że $x^*_{ij} = x_{ij}$ dla (i, j) spoza cyklu oraz $x^*_{i_1,j_1} = x_{i_1,j_1} - \delta$, $x^*_{i_1,j_2} = x_{i_1,j_2} + \delta$, $x^*_{i_2,j_2} = x_{i_2,j_2} - \delta$, $\ldots$, $x^*_{i_k,j_{k-1}} = x_{i_k,j_{k-1}} - \delta$, $x^*_{i_k,j_1} = x_{i_k,j_1} + \delta$. Pokazać, że warunki aktywne w X^* i w X są takie same.

4. Dla macierzy X poniżej rozstrzygnąć, czy X jest rozwiązaniem bazowym oraz czy X jest dopuszczalnym rozwiązaniem bazowym (puste komórki oznaczają zera).

1	2			1		
	3		2			
				4		1
		3	2	1	5	
	1					4

1	9		
	1		4
		3	
2			3

	3				2
			−1	3	
2		6			
			7		5
		2		1	

1	1				
	1	1			
		1	1		
			1	1	
				1	1

5. Dla każdej macierzy z poprzedniego zadania wyznaczyć liczby a_i oraz b_j.

***6.** Załóżmy, że pewien zbiór komórek (i, j) w macierzy wymiaru $m \times n$ zawiera więcej niż $m+n-1$ elementów. Pokazać, że ten zbiór zawiera cykl.

7. Bazą B nazywamy zbiór $m + n - 1$ komórek nie zawierający cyklu. Niech X będzie dopuszczalnym rozwiązaniem bazowym takim, że $x_{ij} = 0$ dla $(i, j) \notin B$. Pokazać, że istnieją liczby $u_1, \ldots, u_m$ i $v_1, \ldots, v_n$ takie, że $c_{ij} + u_i + v_j = 0$ dla $(i, j) \in B$. Znaleźć te liczby dla macierzy $C = \{c_{ij}\}$, gdzie B jest zbiorem komórek, w których stoją liczby (symbol $*$ oznacza jakiś koszt).

$*$	3	$*$	$*$	$*$	2
$*$	$*$	$*$	1	3	$*$
2	$*$	6	$*$	$*$	$*$
$*$	$*$	$*$	7	$*$	5
$*$	$*$	2	$*$	1	$*$

8. Niech B i X będą jak w poprzednim zadaniu. Niech $C(B)$ oznacza macierz o wyrazach $C(B)_{ij} = c_{ij} + u_i + v_j$. Pokazać, że jeśli X jest optymalnym rozwiązaniem przy macierzy kosztów C, to X jest również optymalnym rozwiązaniem przy macierzy kosztów $C(B)$. Wiemy, że $C(B)_{ij} = 0$ dla $(i, j) \in B$. * Pokazać, że X jest optymalnym rozwiązaniem zagadnienia transportowego, jeśli $C(B)_{ij} \geqslant 0$ dla $(i, j) \notin B$.